

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Ahlafors Fria Skola i Ale kommun
med Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening som
huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Ahlafors Fria Skola. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen sju utvecklingsområden som angetts i beslut den 15 januari 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Ahlafors Fria Skola senast den 3 augusti 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening har inkommit med en sådan redovisning den 7 juli 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Ahlafor's Fria Skola Ekonomisk förening har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Ahlafor's Fria Skola Ekonomisk förening har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Ahlafor's Fria Skola Ekonomisk förening behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Ahlafors Fria Skola Ekonomisk förening har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen har påbörjat ett arbete för att lärare i samtliga ämnen och årskurser ska använda läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande. Av redovisningen framgår att rektorn har tagit fram en skolgemensam plan för användning av läroböcker och andra läromedel på skolan. Av planen framgår bland annat att lärare på skolan ska använda en kombination av olika läromedel såsom läroböcker och andra

läromedel. Vidare ska alla elever ha tillgång till nödvändiga läromedel. Lärarna ska introducera materialet för eleverna och de ska arbeta både gemensamt och enskilt med läroböcker och andra läromedel i undervisningen. Rektorn har också tagit fram en plan för användningen av läromedel i undervisningen som lärarna ska fylla i och lämna till rektor inför skolstart. Varje lärare ska i den egna planen bland annat redogöra för vilka läromedel hen har valt att använda i undervisningen, hur läromedlet ska användas i undervisningen och på vilket sätt läraren säkerställer att alla elever har tillgång till läromedel. Av redovisningen framgår att lärarna gemensamt ska utvärdera användningen av läromedel bland annat för att möjliggöra en röd tråd mellan ämnena och stadierna.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har initierat ett arbete för att lärare ska använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som möter elevernas olika förutsättningar och behov. I den skolkommunala planen avseende läroböcker och andra läromedel står att läroböcker och andra läromedel ska anpassas efter elevernas behov och förutsättningar samt att de ska varieras och individualiseras under lärares ledning. Varje lärare ska inför ett läsår också i sin plan för användande av läromedel redogöra för på vilket sätt anpassningar till elevernas behov görs. Denna plan ska sedan utvärderas. Även elevperspektivet ska inkluderas i arbetet då det framöver kommer att finnas frågor i årliga elevenkäter om elevernas upplevelse av tillgången till och användande av läroböcker och andra läromedel.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av redovisningen framgår att huvudmannen ännu inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel även utanför undervisningstid. I den framtagna skolgemensamma planen för läromedel står det att alla elever ska ha tillgång till nödvändiga läroböcker och andra läromedel samt att skolan ansvarar för att resurser finns för detta ändamål. Vidare anges att eleverna ska garanteras tillgång till läroböcker och andra läromedel och att det är viktigt att varje elev har ett eget läromedel för att kunna ta hem, repetera och förbereda sig inför prov. Dock framgår inte av huvudmannens redovisning om rektorn har säkerställt att eleverna i samtliga ämnen har tillgång till läroböcker och andra läromedel även utanför undervisningstid.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av redovisningen framgår att huvudmannen ännu inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka ledning och samordning av arbetet liksom öka tillgång till läroböcker och andra läromedel. Tillgången till läroböcker och andra läromedel är enligt redovisningen en mät punkt i det systematiska kvalitetsarbetet kopplat till skolresultaten. Det framgår dock inte av redovisningen om inköp av läroböcker och andra läromedel gjorts för att öka tillgången i samtliga teoretiska ämnen.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen behöver vidta ytterligare åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 5

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Enligt huvudmannens redovisning så har rektorn påbörjat ett arbete för att skapa organisatoriska förutsättningar för lärarna att mötas och diskutera val av läromedel och göra didaktiska övervägningar. Arbetet sker under ledning av rektorn och genom skolans gemensamma plan för användande av läroböcker och andra läromedel. Enligt redovisningen ska arbetslagen även utvärdera användandet av läroböcker och andra läromedel i slutet av läsåret. Utvärderingen följs sedan upp i en skolgemensam konferens för att synliggöra det skolgemensamma uppdraget och en röd tråd mellan stadier.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 6

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat ett arbete för att främja likvärdigheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har infört en gemensam plan för användande av läroböcker och andra läromedel som utgångspunkt i arbetet, och utifrån den ska lärare lämna in en egen planering i början av läsåret som sedan ska följas upp i slutet av läsåret. Enligt redovisningen ska användandet av läroböcker och andra läromedel gemensamt diskuteras i slutet av läsåret på

ett arbetslagsmöte. Utvärderingen av användningen av läromedel i undervisningen följs sedan upp på en gemensam pedagogisk konferens. Syftet med arbetet är enligt redovisningen att skapa en röd tråd mellan stadierna liksom synliggöra det skolgemensamma uppdraget avseende läroböcker och andra läromedel.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 7

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn initierat ett arbete med utvärdering av läroböcker och andra läromedel. Rektorn har avsatt tid vid läsårets slut för lärarna att utvärdera av läroböcker och andra läromedel, dels individuellt, dels tillsammans med andra i arbetslaget och på en gemensam konferens. I huvudmannens redovisning finns exempel på att lärare bland annat ska analysera läromedlets kvalitet utifrån aspekter så som möjlighet till anpassningar utifrån elevers behov.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Roger Persson

Beslutsfattare
Signerat av: Roger Persson

X Åsa Pleiner

Föredragande
Signerat av: Åsa Pleiner

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.